

jednoho ze společníků s dodatkem naznačujícím, že jest tu společnost. Tomuto zákonnému ustanovení neodpovídá rejstříkovým soudem povolený zápis firmy znějící »Josefa Frankla vdova a spol.«, poněvadž se v něm neuvádí jméno ženské tak, by podle mluvnice jazyka, jehož se používá, bylo zřejmo, že jde o jméno ženy, o Josefu Fraklovou. Na tomto požadavku jest v projednávaném případě podle ustanovení čl. 20 obch. zák. tím spíše trvati, ana jest v rejstříku zapsána v tomtéž místě se nalézající firma »Josef Frankl, akciová spol. v U.«, o které se tvrdí, že převzala firmu a podnik Josefa Frankla, takže znění firmy Josefa Frankla vdova a spol. budí dojem, že jde o následní firmu zapsanou po úmrtí majitele firmy Josefa Frankla a tedy o právního a hospodářského jeho nástupce. — Takový dodatek »Josefa Frankla vdova« neslouží k bližšímu označení kupcovy osoby, nýbrž podporuje jen klam, že jde o starou firmu. V souzeném případě jde však o firmu novou a v té musí býti jméno majitelky firmy uvedeno rodinným občanským jménem s koncovkou, označující ženský rod.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Dovolací stížnosti nelze přiznati oprávnění. Stěžovatelé se poukazují na správné odůvodnění napadeného usnesení, jež nebylo vyvráceno vývody dovolací stížnosti. Pokud se týká oprávnění firmy Josef Frankl, akciová společnost v U. k žádosti o zrušení zápisu firmy stěžovatelů, poukazují se stěžovatelé na rozhodnutí Nejvyššího soudu sb. čís. 5827, jímž byla vyslovena zásada, že podnět k zákroku podle čl. 26 obch. zák. může vyjít od kohokoliv jako při každém zakročení v zájmu veřejného pořádku. Tímto rozhodnutím bylo však také uznáno, že jest nerozhodno, že jde o firmu zapsanou již v obchodním rejstříku, neboť zápisy příčí se zákonu nemohou, jakmile skutečnost ta vyšla na jevo, nadále trvati a jest právě věcí rejstříkového soudu, by ve smyslu čl. 26 obch. zák. zjednal nutné změny vydáním příslušných příkazů. Jde o novou firmu a podle čl. 16 a 17 obch. zák. může proto býti Josefa Franklová jako společnice zapsána do obchodního rejstříku jen svým rodinným jménem buď s příjmením nebo bez něho. Tomuto ustanovení příčí se však firma »Josefa Frankla vdova a spol.«. Jest přisvědčiti rekursnímu soudu, že toto znění firmy podporuje jen klam, že jde o starou firmu (srov. Randa, Handelsrecht I., str. 128). Při tomto stavu věci jest nerozhodné, zda se firma stěžovatelů příčí také ustanovení čl. 20 obch. zák.

Čís. 10754.

Jednatel bez příkazu jest oprávněn podati žalobu k vydobytí toho, čeho se týká jednatelství bez příkazu.

Třebas se domáhal jednatel bez příkazu zaplacení, lze uznati právem, že zažalovaný peníz jest složiti k soudu pro oprávněného, jehož věc vzal žalobce na sebe.

(Rozh. ze dne 2. května 1931, Rv II 143/30.)

Rodáci R-ští, vystěhovavší se do Ameriky, sebrali mezi sebou 5.000 Kč, jež zaslali roku 1919 na adresu tehdejšího starosty v R. Františka N-a, by jich bylo použito na zřízení dělnického domu, pokud se týče konsumu v R. Zjištěno, že František N. zapůjčil zaslaných mu 5.000 Kč, protože na stavbu dělnického domu ani na zřízení konsumu nestačily, manželům Janu a Marii J-ovým na stavbu domku. Po smrti N-ově roku 1920 žalobce, který se stal po N-ovi starostou, poradiv se s příslušníky své politické strany, dal roku 1921 zajistiti zapůjčenou částku na domku J-ových a byl při tom i v dluhopise i v pozemkové knize uveden jako věřitel. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se N. na právních nástupcích manželů J-ových zaplacení 5.000 Kč. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolání žalovaných potud, že je uznal povinnými složití zažalovaných 5.000 Kč k soudu.

D ů v o d y:

Jest zjištěno, že žalobce, i když vystupoval jako věřitel vlastním jménem, nečinil tak, by si pohledávku osoboval, nýbrž by tu byl někdo, kdo by mohl pohledávku vymáhati a ji k účelu, na něž zapůjčená částka byla určena, uvolniti. Podle plné moci, založené ve spisech, má zástupce žalobcův příkaz, by, dobuda zažalovanou pohledávku, obrátil ji na stavbu dělnického domu v R. Jak za sporu vyšlo na jevo a jak nižší soudy dovodily, nebyl žalobce nikým, kdo by byl k tomu oprávněn, zmocněn, by co se zažalované částky týče, vystupoval jako věřitel a jako žalobce. Jeho vystupování jako věřitel a jako žalobce jest jednatelstvím bez příkazu (§§ 1036 a násl. obč. zák.). Manželé J-ovi žalobce za věřitele přijali, pokud se týče uznali a žalování v tento poměr J-ových k žalobci při koupi domku J-ových vstoupili. Žalobce vymáhá zaplacení částky 5.000 Kč J-ovým zapůjčené a žalovanými jako dluh převzaté, protože žalování od srpna 1925 úroky neplatí a dluh jest splatný. Žalobce, ujav se jednatelství ohledně zažalované částky, jest povinen je řádně a pilně vésti jakož i ukončiti (§ 1039 obč. zák.). Upírati mu tudíž oprávnění k žalobě žalování nemohou. Správnost tohoto názoru plyne z přirozené povahy věci. Jestliže totiž právní jednání a jinaká opatření jednatelem bez příkazu provedená vedla — ať již z jeho zavinění aneb bez něho — v dalším vývoji věci k tomu, že se stalo nezbytným, by proti někomu pro porušení zájmů toho, jehož věc jednatel bez příkazu vzal na sebe, se dovolával pravomoci úřadů a dokonce podal u soudu žalobu, přičilo by se odepření žalobního oprávnění zákonnému ustanovení o povinnosti jemu v §§ 1037, 1039, 1009 a 1012 obč. zák. uložené, dovésti věc bez příkazu převzatou k zřejmému značnému prospěchu druhého až ke konci a učiniti o ní zevrubný počet jako zmocněnec. Přes to však, že žalobce jest tudíž oprávněn k žalobě, nebylo lze jeho žalobě plně vyhověti, protože nelze míti za neodůvodněné obavy žalovaných, zda zaplacením dluhu do rukou žalobce, jehož dlužníky nejsou, budou zproštěni platební povinnosti (§ 1412 obč. zák.). Jest tudíž chrániti žalované před

možnou škodou. Proto bylo uznáno, že jsou povinni složit zažalovanou částku ne přímo do rukou žalobci, nýbrž jen k soudu, a to pro onoho oprávněného, jehož věc žalobce vzal na sebe, poskytuje půjčku podle dlužního úpisu ze dne 18. srpna 1925, o niž tu jde. Tak mohlo být uznáno i bez výslovného žalobcova návrhu, protože v návrhu na zaplacení jest zahrnut též návrh na složení zažalované částky na soud (sr. rozh. čís. 8827 a tam uvedená další rozhodnutí sb. n. s.).

Čís. 10755.

Nepominutelný dědic není ve skutečnosti dědicem, nýbrž jen pozůstalostním věřitelem. Žaloba nepominutelného dědice na zaplacení peníze odpovídajícího povinnému dílu, má směřovati až do odevzdání pozůstalosti proti ní, zastoupené přihlášenými dědici, po případě opatrovníkem, po odevzdání osobně proti dědicům.

(Rozh. ze dne 2. května 1931, Rv II 211/30.)

K pozůstalosti po Kateřině T-ové přihlásila se žalovaná za dědičku výmínečně. V době, kdy pozůstalost byla dosud projednávána, domáhal se nepominutelný dědic na žalované zaplacení peníze, odpovídajícího povinnému dílu. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Odvolací soud sdílí právní názor prvního soudu, že nepominutelný dědic, jenž se domáhá zaplacení částky odpovídající jeho povinnému dílu (§ 775 obč. zák.) vystupuje jako pozůstalostní věřitel a že před odevzdáním pozůstalosti může zaplacení povinného podílu žádati žalobou na pozůstalosti, zastoupené žalovanou jako přihlášenou dědičkou (§ 547 obč. zák.) a že žalovaná mohla by teprve po odevzdání pozůstalosti po rozumu § 918 obč. zák. býti žalována ve své vlastní osobě. Nepominutelný dědic není ve skutečnosti dědicem, nýbrž jen věřitelem pozůstalostním, což obzvláště vyplývá z dvorního dekretu ze dne 31. ledna 1844 čís. 781 sb. z. s. Podle § 781 obč. zák. může mlčky opomenutý nepominutelný dědic ascendentní vždy žádati povinný díl z pozůstalostní podstaty. Totéž platí tím spíše o descendentu, oprávněnému k povinnému dílu. Toto zákonné ustanovení, jakož i ustanovení § 162 nesp. říz. poukazují k tomu, že povinný díl se zapravuje z pozůstalostní podstaty a že proto nepominutelný dědic žalobu o zaplacení určitého peníze, odpovídajícího jeho povinnému dílu, má podati proti podstatě pozůstalostní (§ 811 obč. zák.), zastoupené dědici podle § 547 obč. zák. Nelze přisvědčiti názoru odvolatelovu, že nikoliv pozůstalost, nýbrž žalovaná jako dědička jest k žalobě pasivně oprávněna, poněvadž dědictví se nabývá teprv odevzdáním a nikoliv přihlášením se k němu a dědic před nabytím dědictví nemůže přirozeně býti přidržován k zaplacení ad personam (viz též rozhodnutí býv. nejvyššího soudu ze dne 30. května 1917, čís. R IV 62/17). Jest nesporno, že pozůstalost po Kateřině T-ové, k níž se přihlásila žalovaná za dědičku výjimečně, nebyla ještě odevzdána, ba dosud nebylo skončeno její pro-